

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ערב ראש השנה ויום ב' דר"ה, ה'תשל"ד

יוצא-לאור לראש השנה, היתשפ"א

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים לבריאה

שנת השבעים לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

פתח דבר

לקראת ראש השנה הבעל"ט, הננו מוציאים לאור שיחות ערב ראש השנה ויום ב' דראש השנה ה'תשל"ד, הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתב (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

מוצש"ק, כג אלול, ה'תש"פ,
שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע,
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2020 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5780 • 2020

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

בס"ד. שיחת כ"ט אלול ה'תשל"ג, ליל ערב ראש השנה ה'תשל"ד.

בלתי מוגה

א. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה זה היום תחלת מעשיך.

* * *

ב. דובר כבר כמ"פ ש"תורה אחת לכולנה"¹, שמזה מובן, שאע"פ שמקובלים רואים בכל ענין את חלק הקבלה שבדבר, שהוא חלק הסוד שבתורה, ואילו בעלי הפשט רואים בכל ענין את חלק הפשט, שזהו הקצה השני בפרד"ס שבתורה, אעפ"כ, ע"י ההתבוננות רואים ש"תורה אחת לכולנה", כך, שהן מי שעיקר ענינו הוא לימוד ע"ד הפשט והן מי שעיקר ענינו הוא לימוד ע"ד הסוד, הנה כל אחד מהם, כשישתדל ויתעמק להשיג (עכ"פ באיזה מענינו) הענין כפי שהוא באופן נוסף מד' אופני הלימוד של פרד"ס התורה, אזי יווכח שבענין זה יש גם שאר ג' אופני הלימוד, אע"פ שעיקר ענינו הוא בלימוד ע"ד הפשט או בלימוד ע"ד הסוד, או בכ' האופנים רמז ודרוש שבינתיים.

ועד"ז גם בנוגע לענין שאודותיו דובר במאמר (כפי שנתבאר בכמה מאמרים)², שלכאורה צריך להבין, איך אפשר לומר שיום ברוא אדה"ר נקרא "תחלת מעשיך"³, בה בשעה שעוד לפני שנברא אדה"ר היו כבר כל שאר עניני העולם (שנבראו בעשרה מאמרות)⁴ על מילואם, כמארז"ל⁵ "עולם על מילואו נברא", וכמ"ש⁶ "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם", תולדות מלא כתיב⁷ — שצריך להיות בזה ביאור בדרך הפשט ודרך ההלכה, באופן המתאים לביאור האמור לעיל ע"פ תורת החסידות. וע"פ האמור כמ"פ⁸ שכאשר מחפשים אזי מוצאים בנוגע לכל ענין איזה רמז או הלכה מפורשת — יש הלכה מפורשת שממנה יובן בנוגע לענינו, כדלקמן.

ג. ההלכה היא שגדר ענין הטהרה או הפכו חל רק על כלי

(5) ראה ב"ר פי"ב, ו. פי"ג, ג. פי"ד, ז.

(6) בראשית ב, ד.

(7) ב"ר פי"ב שם.

(8) ראה גם

(1) ראה תניא רפמ"ד. ספמ"ו. ובכ"מ.

(2) לעיל ע' ואילך. וש"נ.

(3) תפלת מוסף דר"ה — מר"ה כז, א.

(4) אבות רפ"ה.

שנגמרה צורתו⁹ (בדוגמת בריאת העולם על מילואו), משא"כ קודם גמר הכלי, לא שייך בו כלל גדר הטהרה או היפך הטהרה.

ולדוגמא: בנוגע לעור — שיכולים לעשות ממנו כמה ענינים; יכולים להשתמש בו בתור כיסוי (כמו שמיכה) וכיו"ב, ויכולים גם לעשות ממנו כלי, ועד לכלי מפואר ביותר — תלוי הדבר בדעתו של בעה"ב שאליו שייך העור: אם רצונו להשתמש בו בשביל כיסוי וכיו"ב — הנה מיד כשנעשה ראוי לשמש כיסוי, הרי זה נחשב שנגמרה צורתו, ואז חל עליו גדר של טהרה והיפך הטהרה;

אבל אם בעה"ב מתעסק עם העור לעשות ממנו כלי עור, ועד לכלים מפוארים — הנה אע"פ שעוד מקודם לכן ראוי הוא כבר לשמש בתור כיסוי, אינו נחשב כלי שנגמרה צורתו, כיון שענינו להיות כלי עור או כלי מפואר, ולכן יש צורך להמתין עד שבעה"ב יעבד את העור עוד יותר, ויוסיף בו את כל השיפורים והתיקונים ושינויים, עד שיהי' כלי עור וכלי מפואר, ורק אז יחשב לכלי שנגמרה צורתו.

ד. ומזה מובן גם בנוגע לעניננו:

כל זמן שאדה"ר לא נברא עדיין בעולם, הנה הן אמת שגם אז היתה נראית כבר בעלותו של הקב"ה באופן ד"מה רבו מעשיך ה'¹⁰, — שהרי אין דבר עושה את עצמו¹¹, אלא הכל נברא ע"י הקב"ה מאין ליש, שזהו פירוש לשון בריאה שנאמר ביום הראשון: "בראשית ברא"12, שקאי על ענין הבריאה מאין ליש¹³ —

אבל אעפ"כ, כיון שעדיין לא נראה אלקות כפי שהאדם רואה ופועל בבריאה הענין ד"בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני ה' עושנו"¹⁴ (או אפילו כפי שענין זה ישנו בכח עכ"פ) — הרי זה בדוגמת עור של בעה"ב שחשבו תחילה שמתעסק רק בעשיית עור שיהי' ראוי לכיסוי, ואח"כ נודע שאין ענינו של בעה"ב לעשות עור לכיסוי בלבד, אלא ענינו לעשות כלי עור ועד לכלים מפוארים, ובמילא, כל מה שנברא עד עכשיו הוא רק "תחלת מעשיך", ועדיין אין בזה סיום המעשה, להיות כלי שנגמרה מלאכתו. ואין הכוונה שתחילה הי' חצי כלי, ועכשיו נעשה כלי שלם, אלא

9) כלים רפ"ב. רפ"ו. חולין כה, א. א. הובא ונת' בס' החקירה להצ"צ קה, א. ובכ"מ. רמב"ם הל' כלים רפ"ה. רפ"ח. וראה גם לקו"ש ח"ד ע' 32. 10) תהלים קד, כד. 11) תהלים צה, ו. פרקי דר"א פי"א. זהר ח"א רכא, ב. ח"ג ס"פ אמור. 12) בראשית א, א. 13) רמב"ן עה"פ. 14) תהלים צה, ו. פרקי דר"א פי"א. זהר ח"א רכא, ב. ח"ג ס"פ אמור.

תחילה לא הי' כלי כלל, כי, בנוגע לגדרים של טהרה והיפך הטהרה, הנה כל זמן שלא נגמרה צורתו, אין כאן מציאות של כלי.
ובפרטיות יותר:

בחמשת ימי בראשית הראשונים, וכן בתחלת יום הששי, קודם בריאת אדה"ר, היו אמנם כל הענינים על מילואם,

— ועד שדוקא ביום ראשון היתה כללות הבריאה מאין ליש, כולל גם בריאת העפר שממנו נברא גופו של אדה"ר (ע"פ מן האדמה"15) — אבל כל זה הוא ביחס ובערך מציאותו של בעה"ב כפי שהיתה נראית אז — "ברא אלקים"12, היינו, דרגת האלקות שנקראת בשם "אלקים", כגימטריא "הטבע"16; ואילו לאח"ז נתגלה אמיתית ענינו של בעה"ב — כפי שאלקות נקרא בשם הוי', "הי' הוה ויהי' כאחד"17, או למעלה יותר מזה. וזהו מה שנפעל בבריאת אדה"ר ביום הששי — "ויצר גו' את האדם", שהו"ע עשיית הצורה, עי"ז ש"ויפח באפיו נשמת חיים"15 (נשמה שקדמה למעשה בראשית), שעז"נ18 "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו", וכדאיתא בתקו"ז19 ש"אילין דאצי" אמרו לאלין דבריא נעשה אדם", היינו, שהיתה השותפות של ע"ס דאצילות עם ע"ס דבריא ששניהם השתתפו בבריאת האדם בעוה"ז למטה מעשרה טפחים — שאז נתגלה ונודע שזהו בעה"ב שאינו מתעסק בעשיית עור לכיסוי, אלא בעשיית כלים כו', ודוגמתו בנמשל, שבעה"ב של הבריאה ענינו ורצונו שיהי' בגילוי המעמד ומצב ד"נשתחוו ונכרעה ונברכה לפני ה' עושנו".

ה. וההוראה בפועל — כמדובר כמ"פ שמכל ענין רוצים ללמוד הוראה בפועל:

כיון שכבר בר"ח אלול אומרים על ארבעים יום האחרונים שהם "ברצון" כמו ארבעים יום הראשונים20 (כמבואר בארוכה בכ"מ21 שדרגת בני"י מצד העבודה דחודש ניסן ומצד מ"ת היא דרגת צדיקים גמורים) — יכול יהודי לשאול: לשם מה עליו להתייגע במשך ארבעים יום, בה בשעה שכבר בתחילתם עומד בדרגא נעלית כפי שהיו בני"י בארבעים יום הראשונים!?

אור"ח רס"ה.

15) בראשית ב, ז.

18) שם א, כו.

16) פרדס שיי"ב פ"ב. ר"ח שער התשובה

19) תס"ט (קיד, א).

פ"ו ד"ה והמרגיל (קכא, ב). של"ה פט, א.

20) פרש"י תשא לג, יא. עקב ט, יח. ועוד.

קפט, א. שת, ב. שו"ת חכ"צ ס"ח. תניא שעהי"ה א רפ"ו.

21) ראה במאמר פ"ג (לעיל ע' ...).

17) זח"ג רנז, סע"ב. פרדס ש"א פ"ט.

וש"נ.

תניא שעהי"ה א פ"ז (פב, א). שו"ע אדה"ז

אך הענין הוא — כמדובר לעיל — שבשעה שמתגלה ענין נוסף באלקות נעלה יותר, אזי מגלה יהודי שבעה"ב של כל עבודתו רוצה עבודה הרבה יותר נעלית, ולכן, אע"פ שלפי מעמדו ומצבו ברגע לפני"ז היתה עבודתו עד עתה בשלימות דארבעים יום הראשונים, שזוהי שלימות אמיתית ע"פ תורה, הנה לגבי ההתגלות של בעה"ב האמיתי שהוא דרגא נעלית יותר באלקות, צריכה להיות עבודתו באופן נעלה עוד יותר.

ועד"ז בארבעים יום האחרונים עצמם הולכים "מחיל אל חיל"²², באופן ד"מעלין בקודש"²³ — הן בחודש אלול, יחד עם המלך בשדה, והן אח"כ כשהולכים אחריו לעיר מלכותו,

וכיון שענין זה הוא באופן שהמלך מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם (כלשון רבינו הזקן²⁴), הרי מובן מהמשל למטה, שכשוראים שהמלך מקבלו בסבר פנים יפות, אע"פ שלעת-עתה הוא עדיין יהודי שנמצא "בשדה", הרי זה מהוה עידוד ונתנית כח חזק נוסף לילך אחריו לעיר מלכותו ואח"כ להיכל מלכותו, ועד למעמד ומצב ד"ישראל ומלכא בלחודיה"²⁵, בהושענא רבא, שמיני-עצרת ושמחת-תורה, שאז פועלים בקו השמחה אותו ענין שפועלים בר"ה בקו ד"גילו ברעדה"²⁶,

ואח"כ ממשיכים זאת ב"כל יצורי עולם"²⁷, כך, שבעולם למטה נעשית דירה לו ית' בתחתונים²⁸, ובשמחה ובטוב לבב.

* * *

ו. הפרשה שקורין לעולם קודם ר"ה — כדברי רבינו הזקן²⁹ — היא פרשת נצבים, שהתחלתה: "אתם נצבים היום כולכם לפני הוי' אלקיכם ראשיכם שבטיכם וגו' מחוטב עציך עד שואב מימין", וכמבואר בארוכה בדרוש בלקו"ת²⁹ ובדרושי רבותינו נשיאינו שלאח"ז, שעמידת בני"י ל"לאחדים כאחד" ממש היא הכלי לענין של ר"ה — כלי ל"תמליכוני עליכם"³⁰, וכלי "לעברך בברית הוי' אלקיך"³¹, ובאופן שיומשך אח"כ בכל השנה כולה.

וראה גם תו"מ — רשימת היומן ע' שנג.

(27) ע"פ פיוט "היום הרת עולם" בתפלת מוסף דר"ה.

(28) ראה נתחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.

(29) לקו"ת ר"פ נצבים.

(30) ר"ה טז, סע"א. וש"נ.

(31) נצבים כט, יא.

(22) תהלים פד, ח.

(23) ברכות כח, א. וש"נ.

(24) לקו"ת ראה לב, ב.

(25) ראה זהר ח"א סד, א"ב. רת, ב. ח"ג לב, א.

(26) תהלים ב, יא. וראה ד"ה ביום השמיני

עצרת תרצ"ה פכ"ו (סה"מ קונטרסים ח"ב שלט,

א). — נתקב ב"היום יום" כב תשרי, שמע"צ.

ולכן, כשמדברים בענין זה — הרי זה הזמן לקבל את כל אלו שטלטלו את עצמם ממקומם (עכ"פ בריחוק של ד' אמות) ונמצאים עתה כאן, כדי להיות ביחד בימים אלו,

ובלשון חז"ל³²: "הכנסת אורחים", ש"גדולה מהקבלת פני שכונה", ולא רק לקבלם בסבר פנים יפות, שזהו דבר פשוט מעצמו, אלא לקבלם מתוך כל הענינים שמדגישים שזהו ענין גדול יותר "מהקבלת פני השכונה".

ואח"כ לזכות כולם ביחד "לעברך בברית הוי' אלקיך", עי"ז ש"אתם נצבים היום כולכם", "היום" "יום דינא רבא"³³, שנתהפך לרחמים, כיון שהקב"ה "עומד מכסא הדין ויושב על כסא רחמים"³⁴,

ולהמשיך הכתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה, ע"י כל אחד מישראל, ובפרט כשנפגשים יחד עשרה מישראל, וכו"כ עשיריות מישראל, שאז נמשך על ידם במקומם ומחוץ למקומם, ועד"ז ע"י בני"ב בכל מקום שהוא, ועד שנמשכת שנה טובה ומתוקה בטוב הנראה והנגלה בכל קצוי תבל, ובאופן שיבטלו כל המניעות ועיכובים, ותבוא הגאולה האמיתית והשלימה למטה מעשרה טפחים, ובשמחה ובטוב לבב.

כלומר: הענין ד"כולכם" צריך להיות באופן ד"נצבים" — כאמור לעיל³⁵ פירוש החסידות³⁶ שהוא מלשון "נצב מלך"³⁷, שהו"ע של עמידה בתקיפות, והיינו, שמבלי הבט על מעמדם ומצבם כפי שהוא עתה וכפי שהי' בעבר, הנה החל מרגע זה והלאה עומדים בתוקף "לפני הוי' אלקיכם", והיינו, שכל אחד בענינו, אם הוא בדרגת "ראשיכם" או שהוא בדרגת "שואב מימין", הרי הוא "נצב" יחד עם כל בני"ב "לפני הוי' אלקיכם".

ואע"פ שבעיני בשר נראה שיש ביניהם הפסק מקום גשמי — הרי זו רק תפיסת מקום בבשר העין, אבל לא באמיתית ענין הראי'.

ועוד זאת: כשם שאצל אדה"ר הי' האור שנברא ביום הראשון שהי' "מביט בו מסוף העולם ועד סופו"³⁸, כך גם אצל כל אחד מישראל שהוא בדוגמת אדה"ר בזמנו (כדברי המשנה³⁹: "לפיכך נברא אדם יחידי, ללמדך כו'"), ישנם כל הכחות וענינים שניתנו לאדה"ר, ולכן יכול להביט

(36) אוה"ת נצבים ע' א"דא.

(37) מלכים"א כב, מח.

(38) חגיגה יב, א.

(39) סנהדרין לו, סע"א.

(32) שבת קכז, א. וש"נ.

(33) איוב ב, א ובתרגום. וראה זהר ח"ב

לב, ב. ח"ג רלא, א.

(34) ויק"ר פכ"ט, ג"ו. ועוד.

(35) ש"פ נצו"י ס"ב (לעיל ע' ...).

"מסוף העולם ועד סופו" [כפירוש החסידות⁴⁰ שכולל עלמין דאתגליין ועלמין סתימין דלא אתגליין], באופן שמקום גשמי ואפילו מקום רוחני אינו תופס מקום כלל.

וזוהי ההכנה שעל ידה נכנסים בלבב שלם וכולם ביחד לערב ר"ה, וכמובא בטור⁴¹ שכבר אז מניח המלך ומוותר להם שלישי, ואח"כ עוד שלישי, ואח"כ גם השלישי האחרון, כך, שנשארים נקיים כו', ולכן, כבר בערב ר"ה עומדים בתנועה של שמחה, כיון שדבר ודאי ש"אתם נצבים, קיימים ועומדים, והיינו שזוכים בדין"⁴² (ולא זו בלבד שיוצאים זכאין בדין לפי שנעשים צדיקים, אלא עוד ניתוסף בזה, שלאחרי הפס"ד של ב"ד של מעלה, שוב אין מקום לערעור ח"ו).

ונמשך בטוב הנראה והנגלה למטה מעשרה טפחים, ועד בכל הענינים כפשוטם, בבני חיי ומזוני רוויחא.

* * *

ז. בכל ענין מחפשים נקודה ליקח לעצמו או למסור לאחרים. ובכן, ישנה הנקודה של כמה ענינים שנאמרו לפני^ז, ובלשון הידוע של אדמו"ר מהר"ש⁴³, שצריך לילך "לכתחילה אריבער":

בכואנו ליום שבו חוזר ומתחדש הענין ד"נעשה אדם בצלמנו כדמותנו"⁴⁴, צריך לידע אודות הכחות שהקב"ה נתן בכל אחד מישראל — "נצר מטעי מעשה ידי"⁴⁴, ויתירה מזה, כהמשך הכתוב: "להתפאר", היינו, שהקב"ה מתפאר — שניתוסף בתפארת שלו — ע"י מעשיו של איש ישראל בעולם למטה.

ובמילא מובן, שלא שייך שיהודי יוכל לעשות או להתעסק עם ענינים בלתי-רצויים, בה בשעה שהוא "נצר מטעי מעשה ידי להתפאר"; ולא שייך שיתפעל ממה שיאמרו המלעיגים או הבריות — שאין להם ערך כלל לגבי "נצר מטעי מעשה ידי להתפאר"; ואם רק ירצה באמת, לא שייך שתהי' מציאות שתוכל למנוע או להסתיר ולהעלים כו', להיותו "נצר מטעי מעשי ידי להתפאר".

וכמדובר לעיל⁴⁵ ממאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר⁴⁶, ש"אלין (עשר

43) אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"א ע' תריז. לקו"ש חכ"ז ע' 166. וש"נ.

44) ישע"י ס, כא. וראה סנהדרין ר"פ חלק.

45) במאמר פ"ז (לעיל ע'...). וש"נ.

46) סה"מ תש"ד ס"ע 24.

40) ראה ספר הערכים חב"ד (כרך ג) ערך אור שנברא ביום ראשון ס"ד (ע' תקמ ואילך).

41) ישע"י ס, כא. וראה סנהדרין ר"פ חלק.

42) א"ח סתקפ"א.

43) "היום יום" כה אלול.

ספירות) דאצי' אמרו לאלין (לע"ס) דבריאה כו"ל¹⁹, והיינו, שאצל יהודי יש בחי' אצילות בהיותו למטה נשמה בגוף, ואפילו בשעה שמדבר עם פרעה מלך מצרים, וכפי שמצינו ראי' והוכחה לזה ממש רבינו, שבהיותו למטה הי' מאיר בו אצילות בגילוי⁴⁷, וגם בשעה שעמד לפני פרעה מלך מצרים, שהי' ההיפך לגמרי למטה מטה ביותר, ואעפ"כ, דיברו זה עם זה ושמעו זה את דברי זה — כמובן מהדרוש דשוש אשיש בלקו"ת⁴⁸, שיכול להיות "השתלשלות והתלבשות מדרגות רבות במאד מאד באור א"ס ב"ה (מראשית כל ההשתלשלות ולמעלה מזה, עד סוף כל דרגין ולמטה מזה) במקום א' ממש".

ונקודת הענין — שיהודי שב בתשובה ותשובה אמיתית, בידעו העילוי שביכלתו להגיע אליו, ובהיותו בטוח שגיע אליו, אם רק ירצה בכך באמת, שהרי יש לו הכחות שמקבל מא"ס, ובמילא הרי זה מבטל את כל הענינים שיכולים להפריע בזה, שכולם הן ענינים שבמדה וגבול, ואילו הוא — אם רק ירצה — יכול להגיע לבחי' א"ס כפי שנמצא למטה.

וכל זה נוגע הן ל"ראשיכם" — שגם אצלם צריכה להיות הכרה זו, כיון שגם "ראשיכם" היא מדידה והגבלה, והן ל"שואב מימין" — שיש לו הבטחה וודאית של תורת אמת שיש בכחו להשפיע כמו אדה"ר, שלכן נברא יחידי, כדי שיהודי בסוף כל הדורות ידע שהוא "עולם מלא"³⁹.

וכיון שהתורה אומרת זאת, הרי זו הוכחה שזוהי האמת, וכיון שהקב"ה "איני מבקש כו' אלא לפי כחן"⁴⁹, הרי זו הוכחה שהדבר הוא בכחו של כל אחד, וכן של כל אחת, כלשון הכתוב: "אתם נצבים .. טפכם נשיכם".

ח. ועאכו"כ בשנה זו, שמר"ה מתחילה שנה שכולה נקראת בשם "שנת הקהל",

— ועד כדי כך, שאפילו סיום השנה החולפת שייכת כבר ל"הקהל", כהסימן בפשטות הכתובים ש"הקהל" צריך להיות "מקץ שבע שנים במועד שנת השמיטה"⁵⁰, היינו, בסיום שנת השבע, אלא שבא בפועל בתחילת שנה השמינית, "בחג הסוכות", "בבוא כל ישראל לראות את פני הוי' אלקיך"⁵¹ —

ע"ש מצות הקהל, שבה יש חידוש נפלא לגבי כל תרי"ג מצוות:

(50) וילך לא, יו"ד.

(51) שם, יא.

(47) לקו"ת נצבים מט, ב.

(48) שם, א.

(49) תנחומא נשא יא. במדב"ר פי"ב, ג.

"הקהל את העם האנשים והנשים והטף"⁵², היינו, שה"טף" הם ענין עיקרי, וכמדובר כמ"פ שבזה יש גם זכות מיוחדת לנשים, כי, הבאת הטף היא כדי "לתת שכר למביאייהם"⁵³, והרי התורה פוסקת שבגיל ה"טף" הוא "צריך לאמו"⁵⁴.

ועד"ז גם בנוגע לכל ר"ה — כפי שקורין בפרשה שלפנ"ז: "אתם נצבים .. טפכם נשיכם".

וההכנה לזה מתחילה בחודש אלול בכלל, ובימי הסליחות בפרט, ועד ליום שנקרא ע"ש ר"ה: "ערב ר"ה" — שאז "עמדו הכן כולכם" לענין ד"אתם נצבים היום", "דא יומא דר"ה", "לעברך בברית הוי", באופן שישנה כבר ההכנה בזה מן המוכן מצד התחתון.

ט. ובהמשך להמדובר לעיל⁵⁵ אודות ההוספה בג' הקוין — יש לחטוף ("אַרְיִינְכֶאָפֶן") ולעשות זאת גם בערב ר"ה:

נוסף על ענין התפלה, שזהו כללות ענין ערב ר"ה — הנה כדי שיהיו כל ג' העמודים, גם קו התורה וקו הצדקה וגמ"ח, צריך להוסיף גם בלימוד התורה וגם בנתינת הצדקה במיוחד בערב ר"ה, שמותר עדיין בטלטול ממון. ויעשו זאת באופן ד"מלכתחילה אַרְיִבְעֶר" — הן בתפלה הן בתורה והן בצדקה.

ועי"ז שיהיו ג' הדברים, עמודים וקוין שעליהם העולם עומד⁵⁶ — ימשיכו ביום ר"ה את בריאת כל העולם מתחילתו עוה"פ מחדש, לאחר שחוזרים הדברים לקדמותם כו'⁵⁷.

י. וזהו ג' הנקודות העיקריות:

הנקודה הראשונה — שכל אחד מישראל הוא "נצר מטעי מעשי ידי", והקב"ה אומר עליו "להתפאר" — שאם הוא רק רוצה, מתפאר הקב"ה בו בהיותו "בשדה", ביום חול, ונותן לו כל הכחות וכל הכלים וכל הענינים הדרושים לכך.

הנקודה השני' — שבערב ר"ה יכולים להשלים ומשלימים בשעתא חדא וברגעא חדא את כל השנה החולפת, שתהי' במילואה לא רק מצד כ"ה אלול, אלא גם מצד ר"ה, כיון שישנה כבר עבודת בני' בערב ר"ה

(56) אבות פ"א מ"ב.

(57) ראה ד"ה זה היום דש"פ נצו"י פ"ג (לעיל ע' ...). וש"נ.

(52) שם, יב.

(53) חגיגה ג, א. הובא בפרש"י עה"פ.

(54) ראה עירובין פב, א"ב.

(55)

באופן ש"לובשים לבנים וכו'", ככל אריכות הדברים שהובאו בטור⁴¹, ועד שבערב ר"ה מקבלים כבר הכתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה.

וכדי להמשיך זאת למטה — יש להרבות בצדקה וחסד, שענינם הוא ההמשכה למטה, כמ"ש⁵⁸ "לך הוי' הצדקה"; ולעשות כל ענינים אלו בשמחה ובטוב לבב.

ו"כמים הפנים לפנים"⁵⁹ — שהסבר פנים יפות שבו מקבל את כולם ומראה פנים שוחקות לכולם, לוקח הקב"ה עמו גם כשהולכים אחריו לעיר המלכות ולהיכל מלכותו, ושם פועלים בר"ה הענין ד"תמליכוני עליכם"³⁰, הן כבנים והן כעבדים²⁷ — אופן העבודה ד"בן" ואופן העבודה ד"עבד"⁶⁰, עבד פשוט ועבד נאמן⁶¹, ככל המעלות שבדבר.

יא. יש לפרסם עוד בערב ר"ה בכל העולם כולו אודות ההשתדלות בג' הקוין דתפלה תורה וצדקה באופן ד"מלכתחילה אריבער" — השתדלות בתפלה של תענוג בערב ר"ה, השתדלות בלימוד התורה מתוך תענוג בערב ר"ה, והשתדלות בנתינת זהב וכסף לצדקה מתוך תענוג בערב ר"ה.

והקב"ה יתן — החל מחודש תשרי — שנה של תענוג, עם כל הרמזים שבאותיות האל"ף ביי"ת עד לאות אל"ף — שנה של אורה, וזו תהי' הכנה קרובה לשנת גאולה, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ש"יעלה הפורץ לפנינו"⁶², למטה מעשרה טפחים, ויבנה ביהמ"ק במקומו, ויקבץ נדחי ישראל⁶³ — "הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגרך אשר בשעריך"⁵², ונערוך את קיום מצות הקהל בביהמ"ק בשנה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה. [כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן הניגון "נאשא סלוזשבא".]

(62) ע"פ מיכה ב, יג. וראה אגדת בראשית פפס"ג. ב"ר פפ"ה, יד ופרש"י שם.
(63) רמב"ם הל' מלכים ספ"א.

(58) דניאל ט, ז.
(59) משלי כז, יט.
(60) ראה המשך תרס"ו ע' קנו ואילך.
(61) ראה שם ע' שי ואילך.

בס"ד. שיחת יום ב' דראש השנה, ה'תשל"ד.

בלתי מוגה

כ"ק אדמו"ר שליט"א נטל ידיו הק' לסעודה. ואח"כ צוה לנגן ניגון ג' התנועות (דהבעש"ט, המגיד ורבינו הזקן) — ג"פ. ניגון מאדמו"ר הזקן (וניגנו הניגון "אלי אתה"). ניגון אדמו"ר האמצעי. ניגון אדמו"ר הצ"צ. ניגון אדמו"ר מהר"ש. ניגון אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע. וניגון אדמו"ר מהוריי"צ (ה"בינוני").

א. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה שיר המעלות ממעמקים גו'.

* * *

ב. דובר כמ"פ שיש ענינים שהם בכל שנה ושנה בשוה, ויש ענינים שבהם יש שינויים בין שנה לחברתה, החל מהשינויים בנוגע לקביעות השנה, ויש בהם הוראה בעבודת ה', במכ"ש וק"ו ממאמר הבעש"ט¹ שאפילו מענין שבטבע צריך יהודי ללמוד הוראה בעבודת ה', ועאכו"כ בנוגע לקביעות השנים והחדשים, שזהו ענין ע"פ תורה, שנוגע לקביעות המועדים, כולל גם הקביעות של ר"ה ושאר הימים טובים שבחודש תשרי, הרי בודאי שיש הוראה בעבודת ה' שצריך ללמדה.

ובנוגע לשנה זו, הנה הקביעות המיוחדת של ר"ה היא באופן שמימי ר"ה נכנסים מיד ליום השבת.

[ולהעיר, שבנוגע לשייכות לענין השבת יש מעלה בשנה החולפת (שממנה נכנסים לר"ה זה), שהיתה "שנת השבע שנת השמיטה"², שענינה "שבת להוי"³. אבל, ע"פ דברי רבינו הזקן באגה"ק⁴ בפ"י הכתוב⁵ "מרשית השנה ועד אחרית שנה", ש"בכל שנה ושנה יורד ומאיר .. אור חדש ומחודש .. עליון יותר שלא הי' מאיר עדיין מימי עולם כו", מובן, שענין השבת שבר"ה זה (שממנו נכנסים מיד ליום השבת) הוא נעלה יותר].

ג. והענין בזה:

ענינו של יום השבת — כדאיתא במכילתא⁶ והביאו רבינו הזקן בשו"ע שלח' — שהקב"ה אומר ליהודי שצריך ש"יהא בעיניו כאילו כל מלאכתו עשויה" ("כאילו" דייקא, כיון שזהו ציווי לכל אחד מישראל,

(1) ראה כש"ט בהוספות סרכ"ג ואילך. (4) סימן יד.
 (2) פ' ראה טו, ט. (5) עקב יא, יב.
 (3) בהר כה, ב"ד. (6) יתרו כ, ט.
 (7) סש"ו סכ"א.

והרי לא כל אחד שייך לדרגא שיהא בעיניו "כל מלאכתו עשוי" (ממש). וכיון שזהו ציווי בתורת אמת, שבודאי לא תדרוש מיהודי דבר שאינו אמיתי ח"ו, הרי מובן, שכל אחד מישראל יכול להיות במעמד ומצב שיהא בעיניו כאילו כל מלאכתו עשוי.

וכיון שקביעות השנה היא באופן שמר"ה נכנסים מיד ליום השבת שבו מרגיש יהודי כאילו כל מלאכתו עשוי — הרי זה נמשך על כל השנה כולה, שכל עניניו של יהודי במשך כל השנה נעשים באופן ש"כאילו כל מלאכתו עשוי", כך, שאין צורך בטירחא כו',⁸ והעבודה היא יותר קלה ונעימה ("געשמאָקער"), כיון שאינה קשורה עם עניני חול. ועד"ז בנוגע לענין השמחה שביום השבת, ש"אין עצב בה" — שגם ענין זה נמשך בכל השנה כולה, שנעשית שנה של שמחה.

ד. וענין נוסף בנוגע ליום השבת שאליו נכנסים מיד לאחר ר"ה — שהוא שבת שובה:

שבת שובה קשור עם כל השבתות של השנה שעברה, כמ"ש בסידור האריז"ל¹⁰ ששבעת הימים שבין ר"ה ליוהכ"פ, שכוללים את כל שבעת ימי השבוע, מכפרים על כל שבעת ימי השבוע של השנה שעברה, יום ראשון דעשי"ת מכפר על ימי ראשון של כל השנה, יום שני דעשי"ת מכפר על ימי שני של כל השנה, ועד"ז בנוגע לשאר ימות השבוע, עד ליום השבת, שמתקן את השבתות של כל השנה שעברה.

ה. ובדרך אגב — יש להעיר על דבר פלא בענין הנ"ל:

בסידור האריז"ל שם: "אם חל יום ראשון מז' ימי התשובה ביום א' דשבת, מתכפרים לו כל עוונותיו שחטא ביום א' דשבת".

ולכאורה אינו מובן: בכדי שיום הראשון מז' ימי התשובה יחול ביום ראשון בשבת, צ"ל יום א' דר"ה ביום ששי בשבוע, שזהו היפך הכלל "לא אד"ו ראש"י, שיום א' דר"ה אינו יכול לחול ביום ו' בשבת, וא"כ, למה נקט האריז"ל קביעות שאינה יכולה להיות?

לכאורה הי' אפשר לומר שנקט קביעות זו, לפי שכך היתה הקביעות של ר"ה הראשון — יום ברוא אדם הראשון — ביום ו' למעשה בראשית.

אבל באמת אי אפשר לתרץ כן, שהרי המדובר כאן אודות תיקון כל יום משבעת ימי השבוע של כל השבועות שלפנ"ז, אינו שייך בנוגע לז' ימים שלאחרי ר"ה הא', שלפניהם לא היו ימים ושבועות כו', שהרי

(8) חסר קצת (המו"ל).

(10) עשי"ת.

(9) ראה ירושלמי ברכות פ"ב סה"ז. הובא

(11) רמב"ם הל' קידוה"ח רפ"ז. טושו"ע

או"ח סתכ"ח.

בתוד"ה מ"ד — מו"ק כג, ב.

כל ענין הזמן הוא נברא (כמ"ש רבינו הזקן בשם המגיד¹²), שמציאותו התחילה בבריאת העולם, ואילו לפני"ז לא הי' ענין הזמן כלל. ובנוגע לששת ימי בראשית עצמם — כיון ש"עולם על מילואו נברא"¹³, אין צורך בענין של תיקון וכפרה כלל.

אך יש לתרץ בדוחק, שענין הזמן נחשב מהמולד של השנה שלפני בריאת אדה"ר (החל מכ"ה באלול — שהרי "יום אחד בשנה חשוב שנה"¹⁴, ועאכו"כ שחמש ימים בשנה נחשבים כשנה שלימה), שנקרא "מולד תוהו"¹⁵. ומ"ש המגיד שגם הזמן הוא נברא, הרי זה בנוגע לזמן של עולם התיקון, משא"כ בנוגע לענינים השייכים לעולם התוהו; וכיון שאז היו כל הענינים באופן של תוהו, לכן יש צורך בתיקון כו'.

ועוד י"ל: לדעת רוב הפוסקים¹⁶, הכלל "לא אד"ו ראש", הוא רק בזמן הזה, אבל בזמן שהיו מקדשין ע"פ הראי' היתה יכולה להיות הקביעות דר"ה ביום ששי (כבפעם הראשונה). ולכן נקט האריז"ל בסידורו לפי קביעות זו (אף שאינה שייכת עתה) — כיון שסידור האריז"ל שייך לתורת הקבלה, שאינה נתונה תחת הגבלות הזמן¹⁷.

ו. ונחזור לעניננו — ששבת שובה מתקן את כל השבתות של השנה שעברה.

ויש להעיר גם מהסיפור הידוע¹⁸ ששמע כ"ק מו"ח אדמו"ר מזקנתו הרבנית של הרבי מהר"ש, אודות דברי הצ"צ לאביו כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, בהיותו ילד:

כ"ק אדנ"ע שאל את הצ"צ, מהו שבת תשובה, והשיב לו: "א שבת'דיגע תשובה". והסביר לו (באופן המובן לילד — אף ש"בוצין בוצין מקטפי' ידיע"¹⁹ — לפי השגתו אז), שבימי השבוע, מה שאסור, לא נמצא בבית, אבל בשבת, גם מה שאסור נמצא בבית, ולכן יש צורך להזהר ולידע בנוגע לכל דבר אם מותר לעשותו²⁰.

ושאל כ"ק אדנ"ע: כיצד יכולים לעשות זאת? והשיב לו הצ"צ: כשמכינים עבורך את הפתילה ב"נר של תשובה" [כידוע הסיפור²¹ שנהגו

17) לשלימות הענין — ראה שיחת וא"ו תשרי סכ"ו ואילך (לקמן ע' ... ואילך).

18) שיחת יום ב' דר"ה תש"ד ס"ב (סה"ש תש"ד ע' 8).

19) ברכות מח, רע"א.

20) ראה גם ת"מ חכ"ט ע' 16.

21) סה"ש תשי"ה ע' 14 ואילך. וראה גם

סה"ש תש"ד שם ע' 7.

12) ראה סידור (עם דא"ח) שער הק"ש עה, סע"ד ואילך. אמ"ב שם פל"ז (מ, ג ואילך).

13) ראה ב"ר פי"ב, ו. פי"ג, ג. פי"ד, ז.

14) ר"ה ב, ריש ע"ב. וש"נ.

15) ראה אנציק' תלמודית (כרך ב) ערך

בהר"ד (ס"ע שעד ואילך). וש"נ.

16) ראה בארוכה בתו"ש בא (כרך יג)

פ"ב. פי"ד ואילך. וש"נ.

להכין פתילה לכל א' מבני המשפחה, ופעם היו ג' נרות, ואמר הצ"צ, שאכן יש ג' תשובות, כמבואר בלקו"ת²², הרי זה נותן כח שיוכלו לעשות זאת כו'²³.

ז. ומצד המעלה המיוחדת דשבת שובה, ניתוסף עוד יותר במעלת קביעות שנה זו, שמר"ה נכנסים מיד ליום השבת, ובאופן כזה נמשך על כל השנה כולה.

וכיון ש"מגיד²⁴ דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל"⁸, מתנהג גם הקב"ה עם בני" באופן שיוכלו ללמוד תורה ולקיים מצוות מתוך מנוחה, שמחה וטוב לבב.

ועד שעיי"ז באים בקרוב ממש לגאולה אמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שיוצאים מהגלות "בנערנו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו"²⁵, ו"כספם וזהבם אתם"²⁶.

כ"ק אדמו"ר שליט"א ברך ברכת המזון על הכוס²⁷, ואח"כ התפלל עם הציבור קבלת שבת.

24 תהלים קמז, יט. וראה שמו"ר פ"ל,	22 פ' בלק ד"ה מה טובו (עג, א ואילך).
ט. וראה גם ירושלמי ר"ה פ"א ה"ג.	23 ראה בלבוש וא"ר (או"ח סתר"י
25 בא יו"ד, ט.	סק"ג) דיבוא נר ויכפר על הנשמה שנקראת
26 ישע"י ס, ט.	נר, שנאמר (משלי כ, כז) נר הוי' נשמת אדם
27 חלוקת "כוס של ברכה" התקיימה	(סה"ש תש"ד שם הערה 4).
למחרתו (ביום הש"ק) לאחרי ההתוועדות.	

הוספה

[ערב ימי הפורים, ה'תשמ"ב]

במענה (ברור כבקשתו) על כהנ"ל.

מפורסם בורו שבשנים האחרונות מפני כו"כ סבות — להקרובים ביותר שאין מקפידים שיוכלו להראות לאחרים מכי וטיטול גדול וכו', מאשרים המכי וכו' עיי' טלפון, ושזוכיר עה"צ ות"ח על הבשו"ט. והכנסתיו בסוג זה **וריבוי** פעמים עניתיו באופן כזה (ולפעמים במיוחד עיי' הרחמ"א שי') — באם אינו שייך לסוג זה יודיעני.

... אזכיר עה"צ. וכן המכי ופי"נ שהביא.

מוקדש
לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו
כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

החתן הרה"ת **חיים שאול** והכלה מרת **חי' מושקא** שיחיו

שקדי

לרגל נישואיהם בשעה טובה ומוצלחת

י"ג אלול, ה'תשי"פ

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' **צבי** וזוגתו מרת **שרה חנה** שיחיו **שקדי**

הרה"ת ר' **יוסף יצחק** וזוגתו מרת **צלחה חנה** שיחיו **עמאר**

ולזכות זקניהם שיחיו

לאריכות ימים ושנים טובות ובריאות